

SOCIALNA OKROŽNICA „MATER ET MAGISTRA“

SKUPNOST NARODOV NA TEMELJU ENAKOSTI ZA BLAGINJO VSEH

Socialni nauk Cerkve od Leona XIII. do Pija XII. - Zasebna lastnina, odnos med zasebno in javno pobudo, delavske plače - Kriza kmetijstva, pomoč zaostalim deželam - Sožitje med narodi

»Mati in učiteljica narodov je bila vesoljna Cerkev ustanovljena od Jezusa Kristusa, da bi vsi skozi stoletja — s prihodom v njeno naročje in objem — našli potnost višjega življenja in jamstvo rešitve«.

Tako se začenja socialna poslanica, katero je papež Janez XXIII. naslovil na sodobni svet za 70. obletnico okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum« (15. maj 1891 — 15. maj 1961). Leon XIII. je govoril v stoletju industrijske revolucije, »v letih korenitih sprememb, vročih sporov in ostrih uporov«. Okrožnica Janeza XXIII. prihaja v času obsežnih novosti na znanstvenem, socialnem in političnem področju, v času vzpona demokracije z naraščajočim sodelovanjem ljudskih množic v javnem življenju, v času zloma kolonializma, odkritja atomske sile ter začetkov zavojevanja vesolja, to je v stoletju tehnične revolucije.

Zasebna lastnina naravna pravica s socialno vlogo

Janez XXIII. je v luči sodobnosti spopolnil nauk o zasebni lastnini ter o udeležbi delavcev pri upravi in dobičku podjetij. Proizvedeno bogastvo je treba razdeliti po načelih pravičnosti, ne pa po samovoljnosti ali koristih močnejših in končno prav tako ne deterministično po tako imenovanem zakonu povpraševanja in ponudbe. — Gospodarski sistemi morajo imeti takšen ustroj ter morajo tako delovati, da ne škodujejo telesnemu zdravju in moralni celovitosti ljudi, ki so v njih zaposleni. V zaposlenih je treba videti osebe in ne sredstva; ni dovoljeno ovirati, ampak je celo treba vzpodbujati izvajanje odgovornosti ter uveljavljanje osebnosti tudi s pomočjo gospodarske dejavnosti.

Vrhunec konkretnosti, stvarnosti in strokovnosti okrožnica doseže v obravnavanju in reševanju dveh najnovejših vprašanj naše dobe: krize kmetijstva ter podpor gospodarsko zaostalim deželam. Janez XXIII. je tako z dejanjem izpričal zagotovilo diplomatskemu zboru z dne 29. decembra lani, po katerem »se Cerkev skrbno zanima ne samo za to ali ono vprašanje socialnega reda, ampak tudi za njegovo celoto — kot zahteva čas, v katerem živimo«.

»Zasebna lastnina, tudi proizvodnih sredstev — je zapisal že Leon XIII. — je naravna pravica, katere država ne more vzeti. Ta pravica pa ima socialno vlogo ter jo je treba uporabljati v lastno korist in v blagor drugih.

»Država, ki obstaja za uresničevanje skupne blaginje v posvetnem redu, ne more biti odsotna v gospodarskem svetu. Mora biti navzoča, da skrbi za proizvodnjo zadostne količine gmočnih dobrin ter da štiti pravice vseh državljanov, zlasti najšibkejših, kot so delavci, ženske in otroci. Prav tako ima neodklonljivo nalogo, da dejavno prispeva k izboljšanju življenjskih razmer delavstva«.

»Pravica do zasebne lastnine tudi proizvodnih sredstev — poudarja Janez XXIII. v okrožnici »Mater et magistra« — ima trajno veljavo, ker je naravna pravica, ki temelji na ontološki in namenski prednosti posameznih človeških bitij pred družbo. Prazno bi bilo poudarjati svobodno zasebno pobudo na gospodarskem področju, če ta pobuda ne bi smela svobodno razpolagati s sredstvi, ki so nujno potrebna za njeno uveljavljanje. Poleg tega zgodovina in izkušnja pričata, da so v političnih režimih — ki ne priznavajo pravice do zasebne lastnine tudi proizvodnih sredstev — osnovni izrazi svobode potlačeni ali zadušeni. Iz tega je mogoče upravičeno izvajati, da svoboda najde v omenjeni pravici jamstvo in spodbudo.

»Urejeno in plodno sožitje ni možno brez istočasnega prispevka na gospodarskem področju tako posameznih državljanov kot javnih oblasti. Izkušnja potrjuje, da vlada politična tiranija, kjer manjka osebna pobuda posameznikov; nastane tudi zastoj v gospodarskih panogah, ki bi morale proizvajati potrebne dobrine in usluge.

»Kjer pa manjka ali je pomanjkljivo delo države, vlada neozdravljiv nered ter šibke izkoriščajo brezvestni mogočniki, ki se zakoreninijo v vsaki zemlji in v vsakem času, kot ljuljka v žitu«.

Delavske plače po pravičnosti in potrebah

»Delavci in delodajalci — pravi Leon XIII. v »Rerum novarum« — morajo urejati medsebojne odnose po načelih človeške vzajemnosti in krščanskega bratstva; tako konkurenca v liberalnem smislu kot razredni boj v marksističnem smislu namreč nasprotujeta naravi ter krščanskemu pojmovanju življenja«.

»Delovne pogodbe — je priporočil že Pij XI. v »Quadragesimo anno« — velja spopolniti z določbami družabniških pogodb, tako da so delavci bodisi soudeleženi v lasti ali upravi podjetja bodisi deležni določenega dela dobička«.

Janez XXIII. v okrožnici »Mater et magistra« dodaja, da je treba delavcem dati besedo pri učinkovitem obratovanju in razvoju podjetja. V podjetju morajo vladati človečanski odnosi. Papež globoko obžaluje in obsoja bedni položaj delavcev v nerazvitih deželah ter nesorazmerje med raznimi plačami v industrializiranih državah. Nato nadaljuje:

»Delavske plače ne smejo biti predvsem prepučene zakonom tržišča. Prav tako jih ni dovoljeno določati samovoljno. Odmeriti jih je treba v skladu s pravičnostjo. Delavcem je treba dati plačilo, ki jim omogoča v resnici človeško življenje ter dostojno izpolnjevanje družinskih obveznosti. Seveda je treba pri odmeri plačila upoštevati tudi delavčev doprinos k proizvodnji in h gospodarskemu položaju podjetja, nadalje posledice za zaposlitev vse delovne sile v državi in končno vesoljno blaginjo mednarodne skupnosti«.

Kmetom nizkoobrestna posojila in olajšanje davkov

Tretji del okrožnice »Mater et magistra« v začetku obravnava kmetijsko krizo v svetu, beg v mesta ter stvarna sredstva za rešitev kmetov iz položaja, ki je slabši od življenjskih razmer delavcev v industriji in pri uslugah.

»Zlasti oblasti — zahteva Janez XXIII. — naj na kmetijskih področjih poskrbijo za razvoj bistvenih uslug, kot so voznost cest, prevoznitvo, komunikacije, pitna voda, stanovanja, zdravstvena oskrba, osnovna in poklicna izobrazba, primerni pogoji za versko življenje ter sredstva za razvedrilo. Na razpolago morajo biti tudi proizvodi, ki so potrebni za moderno opremo in poslovanje kmečke hiše.

»Gospodarski razvoj v političnih skupnostih je treba uresničevati postopno, v skladnem sorazmerju med vsemi gospodarskimi panogami. V kmetijstvu je potrebno uvesti nove proizvodne tehnike, izbiro kultur ter obratni ustroj, kakršnega celotni gospodarski sistem omogoča ali spodbuja; vse to čimbolj v dolžnem sorazmerju z industrijo in uslugami.

»Za gospodarski razvoj v skladnem sorazmerju vseh proizvodnih panog je v kmetijstvu potrebna modra gospodarska politika glede davkov, posojil, socialnega zavarovanja, zaščite cen, postavljanja dopol-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Skupnost narodov na temelju enakosti za blaginjo vseh

(Nadaljevanje s 1. strani)

nilnih industrij ter prilagoditve obratnih strojev.

»Osnovno načelo pravičnega davčnega sistema je to, da so bremena sorazmerna z dajatveno zmogljivostjo državljanov. Nadalje je zahteva skupne blaginje, da se pri odmerjanju davkov upošteva, kako v kmetijstvu dohodki nastajajo počasneje ter so ob zbiranju izpostavljeni večjim tveganjem. Končno je teže dobiti kapitale za povečanje kmetijskih dohodkov. Zaradi tega je treba v korist skupne blaginje voditi za pomoč kmetijstvu posebno kreditno politiko, ki bo nudila kmetom kapitale po ugodnih obrestih.

Odgovornost vseh za položaj stradalajočih ljudstev

»Morda so največje vprašanje sodobnosti — nadaljuje Janez XXIII. v okrožnici — odnosi med gospodarsko razvitimi političnimi skupnostmi ter političnimi skupnostmi, ki se gospodarsko šele razvijajo: prve imajo seveda visoko življenjsko raven in druge bledo ali celo veliko bledo.

»Vzajemnost, ki veže vsa človeška bitja ter jih napravlja za člane ene same družine, nalaga političnim skupnostim z obilnimi življenjskimi sredstvi dolžnost, da ne ostanejo brezbrizne do političnih skupnosti, katerih člani se borijo s težavami pomanjkanja, revščine in lakote ter ne uživajo osnovnih človeških pravic. To tembolj, ker zaradi vedno večje medsebojne odvisnosti med narodi ni možno, da bi med njimi vladal trajen in ploden mir, če je prevelika razlika med njihovim gospodarsko-socialnim stanjem.

»Zavedajoč se svojega vesoljnega očetovstva — je dejal papež — smatramo za svo-

jo dolžnost, da ponovno slovesno poudarimo: vsi smo vzajemno odgovorni za podhranjenost prebivalstva. Zaradi tega je treba zgovoriti vest k čutu odgovornosti, katera je na ramenih vseh in vsakogar, zlasti najbolj favoriziranih.

»Podpore v prvi sili sicer ustrezajo dolžnosti človečnosti in pravičnosti, vendar ne zadoščajo za odstranitev in niti ne za zmanjšanje vzrokov, ki ustvarjajo v znatnem številu političnih skupnosti stalno pomanjkanje ali revščino ali lakoto. Te vzroke je treba predvsem iskati v primitivnosti ali zaostalosti gospodarskih sistemov. Zaradi tega jih je mogoče odpraviti ali zmanjšati samo z vsakovrstnim sodelovanjem, katero naj nudi državljanom poklicno, znanstveno in tehnično izobrazbo ter kapitale, ki so potrebni za začetek in pospeševanje gospodarskega razvoja s sodobnim postopkom.

»Modrost zahteva, da politične skupnosti — ki so v začetnem obdobju svojega gospodarskega razvoja — upoštevajo izkušnje političnih skupnosti, ki so se gospodarsko že razvile. Proizvedeno bogastvo je treba pravično razdeliti med vse državljane in gospodarski razvoj mora korakati s socialnim napredkom z rano ob rami.

»Gospodarsko razvite politične skupnosti morajo ob podeljevanju podpor spoštovati individualnost političnih skupnosti, ki so še v gospodarskem razvoju. Največja skušnjava, v katero utegnejo pasti gospodarsko razvite politične skupnosti, je ta, da bi izkoristile tehnično - finančno sodelovanje za pritisk na politični položaj skupnosti v gospodarskem razvoju z namenom, da bi izpeljale svoje načrte za nadvlado.

»Če se to zgodi, je treba izrecno poudariti, da gre za novo obliko kolonializma. Čeprav je ta spretno zakrinkan, ni nič manj

nazadnjaški od tistega, katerega so se v zadnjih letih številni narodi otresli.

»Novi kolonializem bi negativno vplival na mednarodne odnose ter bi pomenil grožnjo in nevarnost proti svetovnemu miru.

S podporami brez političnih pogojev pa se prispeva k »ustvaritvi svetovne skupnosti, v kateri se bodo vsi člani zavedali svojih dolžnosti in pravic ter bodo na temelju enakosti delali za skupno vesoljno blaginjo«.

Za sožitje

nujno medsebojno spoštovanje

»Človek ločen od Boga — ugotavlja Janez XXIII. v 4. delu okrožnice — postane nečloveški s samim seboj ter z bližnjimi, ker urejen odnos sožitja predpostavlja urejen odnos osebne vesti z Bogom, ki je vir resnice, pravice in ljubezni.

»V številnih deželah, tudi s starodavno krščansko omiko, že desetletja divja preganjanje naših bratov in sinov, ki so nam zaradi tega še posebno dragi. To preganjanje vedno bolj jasno kaže dostojanstveno superiornost preganjanih ter rafinirano barbarstvo preganjalcev. Omenjeno dejstvo sicer še ne prinaša vidnih znakov kesanja, vendar že spravlja mnoge k razmišljanju.

Pri praktičnem izvajanju socialnih smernic utegne priti tudi med katoličani samimi do nesoglasij. »Če se to že zgodi — opozarja Sveti Oče — kljub temu ne smejo nikoli prenehati medsebojno upoštevanje, vzajemno spoštovanje ter pripravljenost za iskanje stičnih točk za pravočasno in učinkovito delo«.

In za zaključek: »Krščanski socialni nauk — poudarja okrožnica »Mater et magistra« — je sestavni del krščanskega pojmovanja življenja. Za socialni nauk pa ne zadošča objava, marveč ga je treba tudi izvesti v stvarnosti«.

E. V.

SOLSKA OBVESTILA

Ravnateljstvo Nižje trgovske strokovne šole v Trstu sporoča, da so v poletnem roku z uspehom opravili nižji tečajni izpit sledeči kandidati: Čok Majda, Copić Ondina, Danev Nadja, Furlan Ana Marija, Lavrenčič Vojka, Lorenzi Vesna, Majcen Marta, Versič Ivanka, Golob Marij, Grilanc Boris, Nadlišek Pavel, Samec Rado, Zerjal Boris.

Popravne izpite ima 15 kandidatov, odklonjenih je bilo 7 kandidatov.

Od učencev, ki so obiskovali III. oddeljeni razred tega zavoda na Proseku, so napravili z uspehom nižji tečajni izpit: Čuk Magda, Kočman Neva, Lukša Neda, Lukša Maja, Riolino Marijan.

Popravne izpite ima 5 dijakov, odklonjen je bil en dijak.

Ravnateljstvo Industrijskega strokovnega tečaja v Dolini javlja, da se vpisovanje za prihodnje šolsko leto vrši vsak dan od 9. do 13. ure v tajništvo šole. Za vpis v I. razred je čas samo do 25. julija, medtem ko je za vpis v II. in III. razred čas do 15. septembra. Ob vpisu mora vsak učenec predložiti zadnje šolsko spričevalo in prijavnico, ki jo dobi v šoli. Vse ostale listine učenec lahko predloži do 30. septembra.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 23. julija, nedelja: 9. pobinkošna, Apolinarij
- 24. julija, ponedeljek: Kristina, Viktor
- 25. julija, torek: Jakob, Krištof
- 26. julija, sredo: Ana
- 27. julija, četrtek: Sergij, Natalija
- 28. julija, petek: Viktor, Nazarij
- 29. julija, sobota: Marta

Nevaren spor med Tunizijo in Francijo

Tunizijski ministrski predsednik Habib Burgiba je v začetku tedna iznenada sporočil parlamentu, da je od Francije zahteval, naj takoj umakne svoje vojaške edinice s pomorskega pristanišča Bizerte. Ob tej priliki je tudi napovedal, da se Tunizija ne bo odpovedala delu Sahare, ki ji pripada. Resnost svojih zahtev je Burgiba podkrepil s tem, da je odredil, naj se Bizerta obkoli z oddelki tunizijske vojske in s prostovoljci, tako da se prekinejo vse zveze med mestom in zaledjem.

Prva posledica tega ukrepa je bila, da se je v sredo že slišalo streljanje iz strojníc in topov. Tunizijci so hoteli preprečiti pri-

stanek nekaterih francoskih letal v Bizerti, ta pa so odgovorila z orožjem.

Zakaj je Burgiba prav v tem trenutku in tako iznenada sklenil oživiti spor s Francijo? Vzrok še ni prav jasen, vendar se zdi, da so pri vsej zadevi važnejše Burgibove zahteve o Sahari, kjer so v zadnjih letih odkrili bogata petrolejska ležišča, kot vprašanje Bizerte. Ne glede na to pa je že danes jasno, da gre za nevaren spor, ki ima lahko hude posledice za ves svetovni mir, če se pravočasno ne uredi.

Častitljiv jubilej

Dne 14. t. m. je obhajal 60-letnico mašništva prelat in apostolski protonotar msgr. dr. Jakob Ukmar. Dan prej, to je 13. t. m., pa je praznoval 83-letnico življenja. Uglednemu slovenskemu tržaškemu teologu in priznanemu verskemu pisatelju ob tema častiljivima obletnicama iskreno čestitamo in želimo, da bi mu Vsemogočni poklonil še mnogo trdnega zdravja, da bi lahko nadaljeval svoje delo v čast božjo in v korist našega ljudstva.

Tem čestitkam in željam se z vsem srcem pridružuje uredništvo Novega lista.

Kakšen naj bi bil zakon o državljanstvu

Komisiji za notranje zadeve in pravosodje, ki delujeta v okviru poslanske zbornice, sta pred dnevi razpravljali o zakonskem osnutku, kateri na novo urejuje vprašanje državljanstva in ki ga je že odobril senat. Predmet razprave je bil zlasti 5. člen zakonskega osnutka, ki bi se po predlogu vlade in demokristjanskih poslancev moral med drugim takole glasiti:

»Odlok o podelitvi državljanstva se lahko preklic, če prizadeta oseba razvija dejavnosti, ki niso v skladu z dolžnostjo, da je zvesta republiki in njenim ustanovam. Državljanstvo zgubi, kdor ga je dobil ali ponovno pridobil na osnovi posebnih zakonov, če razvija dejavnosti, omenjene v prejšnjem odstavku. Preklic odloka in izguba državljanstva se proglasita z odlokom predsednika republike, na predlog notranjega ministra in potem ko je izrekel svoje mnenje državni svet.«

Za pravilno razumevanje tega člena so potrebna nekatera pojasnila. Najprej je treba omeniti, da ta člen pobliže zadeva predvsem južnotirolsko manjšino v Italiji. Leta 1939 sta Mussolini in Hitler nameravala to manjšinsko vprašanje rešiti z izselitvijo Južnih Tirolcev v Nemčijo. Fašizem ni manjšini odvil le političnih svoboščin, temveč je vodil do tamkajšnjega nemško govorečega prebivalstva korenito in nasilno raznarodovalno politiko. Pod pritiskom močne hitlerjevske propagande je kakih 80 odstotkov Južnih Tirolcev optiralo za Nemčijo. Vzrok, da se je tolikšen odstotek prebivalstva odločil za ta korak, je tudi v tem, da so fašisti javno grozili, da bodo izselili v notranjost države tiste Južne Tirolce, ki ne bodo optirali, a hoteli kljub temu ostati zvesti svojemu jeziku in izročilu. Posledica tega je bila, da se je precéjšen del optantov izselil v Nemčijo in dobil nemško državljanstvo, del pa se ni izselil, čeprav je optiral za Nemčijo.

Na osnovi Gruber - De Gasperijevega sporazuma iz leta 1946 je večina optantov spet dobila italijansko državljanstvo in se tudi vrnila v rodne kraje.

Po 15 letih se pa vlada sedaj poteguje, da bi parlament izglasoval zakon, po katerem

bi se z navadnim upravnim aktom lahko južnotirolskim optantom kratkomalo odvzele državljske pravice, če se izkaže, da optanti »razvijajo dejavnosti, ki niso v skladu z dolžnostjo« vsakega državljanca, da je »zvest republiki in njenim ustanovam.«

Južnotirolski senator dr. Tinzl je v tej zvezi v parlamentu izjavil, da predstavlja takšen zakon »diskriminacijo na škodo južnotirolske manjšine.« »Fašisti — je dejal dr. Tinzl — so trajno zahtevali, naj se nemško govorečim prebivalcem odvzame državljanstvo, če bi po njihovem s preveliko vneto branili pravico, da ohranijo svojo nemško govornico in kulturo. Danes smo priča, kako je tudi večina (senata, op. ur.) naravnost z ganljivo vneto osvojila zahteve fašistov.«

Ker razprava še ni zaključena, se bomo k vprašanju, ki se tiče tudi nekaterih Slovencev, vrnili.

Evropska konferenca

V torek zjutraj so se zbrali voditelji šestih držav evropske skupnosti na zasedanje v Godesbergu pri Bonnu. Na »mali evropski vrhunec« so prišli zastopniki Francije, to je sam predsednik De Gaulle, Adenauer za Nemčijo, Fanfani s Segnijem za Italijo in ministrski predsedniki Holandske, Belgije ter Luksemburga. Osrednjo točko razprav predstavlja vprašanje tesnejšega političnega sodelovanja med omenjenimi državami. Drugo težavno vprašanje je pa še vedno Berlin. Navzočnost De Gaulle kaže na željo, da bi Francija dobila trdnjšo vlogo v politiki zapadno-evropskih držav. Tudi pri tej težnji je Berlin preizkusni kamen. Združene države Amerike so se po izjavah senatorja Humphreya odločile za politiko trde roke. »Prišel je čas«, je izjavil na nekem zborovanju, »da javimo Sov. zvezi namen, poslužiti se tudi jedrskega orožja, če bo prišel Hruščev v Berlin. Mi si ne bomo podpisali smrtnih obsodb, če vkorakajo Sovjeti v Berlin«. Odločni nastop Amerike je po pisanju dopisnikov iz Moskve baje izzval tudi v Sovjetski zvezi nerazpo-

loženje proti Hruščevu, ki preveč napenja strune. Preprosto ljudstvo se že kar boji vojne in si na skrivaj pripravlja zaloge živeža.

Položaj na Južnem Tirolskem

Vladni podkomisar za deželo Trident-Južni Tirol dr. Puglisi je na tiskovni konferenci poročal o uspehih varnostnih organov v zvezi z atentatorji v bocenski pokrajini. Orožniki so našli na različnih krajih osem stotov dinamita, varno zakopanega v nepremočljivih vrečah, 31 peklenjskih strojev, deset pušk in poldrugi stot streliva. Priprli so 70 oseb. Hišno preiskavo so naredili tudi na stanovanju glavnega tajnika Južnotirolske ljudske stranke dr. Hansa Staneka. V njegovi knjižnici so baje našli 250 letakov podobne vsebine, kot so jih trosili ob napadu na železniške proge. Staneka so pod obtožbo vodstva pri atentatih priprli in odpeljali v briksenške zapore.

Ta dogodek je zbudil v pokrajini in v inozemstvu veliko pozornost. V ponedeljek se je strankin izvršni odbor sestal na sejo, na kateri je ugotovil, da niso dovolili preiskovalni organi, da bi bil dr. Stanek navzoč pri hišni preiskavi. Odbor je tudi izrazil prepričanje, da ni njegov tajnik zagrešil ničesar protipostavnega ter da ga bodo morali kmalu spustiti na svobodo. Dunajska »Presse« piše celo, da so bili najdeni letaki podtaknjeni.

Južnotirolska zadeva se kljub policijskim čistkam vedno bolj politično zaostruje. Minister Kreisky je ponovno izjavil, da zahteva Avstrija za bocensko pokrajino popolno samoupravo in da se bo obrnila na Združene narode, ker pogajanja z Italijo ne privedejo do zaključka.

Pomenljive so tudi izjave, katere je dal dr. Magnago, predsednik Južnotirolske ljudske stranke, avstrijskemu dopisnemu uradu Apa. Dejal je, da manjka čut odgovornosti tistemu, ki vodi nasilno politiko. »Če pa se bo Italija še branila sprejeti upravičene zahteve po samoupravi«, je nadaljeval Magnago, »se bo radikalizem razširil med ljudstvom in bo potisnil zmerne kroge v ozadje«.

Msgr. Nikola Moscatello umrl

Iz Rima je dospela vest, da je v četrtek, 13. julija, po krajši, a neozdravljivi bolezni umrl msgr. dr. Nikola Moscatello, bivši dolgoletni svetnik jugoslovanskega poslaštva pri Sv. Stolici. Pokojnik se je rodil pred 72 leti na Hvaru v Dalmaciji in je bil več let profesor bogoslovja v Zadru. Leta 1924 ga je tedanji jugoslovanski ministrski predsednik Pašić sprejel v diplomatsko službo ter poslal v Rim, kjer je ostal do konca svojega življenja. Med zadnjo vojno pa je celo opravljal posle poslanika.

Msgr. Moscatello je bil mož kremenitega značaja in prijatelj naše manjšine. Njegove telesne ostanke so položili k večnemu počitku v grobnico Zavoda sv. Hieronima v Rimu. Pri tem je treba omeniti, da je prav pokojnikova glavna zasluga, če je ta zavod ostal po prvi svetovni vojni na razpolago hrvaškim bogoslovcem.

Naj pokojnik v miru počiva. Sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Ankaran: »Adria« konvent z naseljem letoviških hišic

Tržaškega

Za samoupravno deželo

V središče pozornosti tukajšnje javnosti je ponovno stopila zahteva, da se ustanovi samoupravna dežela s posebnim statutom Furlanija - Julijska krajina. Nekatere politične stranke, sindikati in upravitelji mnogih občin iz videmske in goriške pokrajine ter s Tržaškega ozemlja prirejajo zborovanja in sestanke, s katerih pošiljajo pristojnim oblastvom v Rimu resolucije s pozivom, naj poskrbijo, da bo parlament čimprej izglasoval zakon, s katerim se bo ustanovila nova samoupravna edinica.

Posebno živahno akcijo za avtonomno deželo so sprožili levičarski občinski svetovalci, včlanjeni v »Združenju demokratičnih občin«. Ti so napovedali, da bodo zahtevali, naj o tem vprašanju razpravljajo občinski sveti na izrednih sejah, s čimer hočejo dokazati, da je večina ljudstva za deželno avtonomijo. Živahno dejavnost razvija tudi levičarski sindikat CGIL, ki je pred dnevi proglasil stavko na vsem področju ob desnem bregu Tilmenta v videmski pokrajini, kjer je zahteva po avtonomiji posebno občutena.

Omeniti je nadalje treba zanimanje, ki ga za to vprašanje v zadnjem času kažejo demokratizirani. V nedeljo je bilo v Gorici zborovanje, ki so se ga udeležili župani iz Trsta, Vidma in Gorice, predsedniki vseh treh pokrajinskih svetov, nekateri demokratiziranski poslanci in senatorji ter mnogi pokrajinski svetovalci, izvoljeni na listah Kršč. demokracije.

Zborovalci so soglasno odobrili resolucijo, ki med drugim poudarja, da predstavlja ustanovitev samoupravne dežele bistveno točko političnega in upravnega programa občin in pokrajin, ki jih vodijo demokratiziranski svetovalci. »Dolžnost parlamenta je«, zaključuje resolucija, »da končno ustanovi samoupravno deželo in da z glasovanjem odobri njen posebni statut.«

Ustanovitev avtonomne dežele zelo zanima tudi našo manjšino, saj bo ta nova upravna edinica prav zaradi manjšine imela posebni statut. Če se ne motimo, sta bila pristojnim oblastvom v Rimu doslej predložena dva osnutka statuta: prvega je sestavil in odobril tržaški pokrajinski svet, drugega pa demokratizirani iz Vidma. Podčrtati je treba, da noben teh osnutkov ne ustreza našim splošnim potrebam. Priznati pa tudi moramo, da doslej Slovenci še niso dali podrobne in natančne oblike svojim zahtevam. Zato sodimo, da ni dovolj, če danes le postavljamo splošno zahtevo, naj se ustanovi samoupravna dežela, temveč da bi morali predstavniki manjšine predvsem sestaviti natančne in enotne predloge, ki naj se vnesejo v zakon, s katerim bo priklicana k življenju nova avtonomna edinica.

Repen:

ZA IZBOLJŠANJE PROMETA

Ker so v zadnjih letih v naši vasi in na bližnjem Poklonu odprli nekaj zares lepih in sodobno urejenih restavracij, se je znatno povečal promet po vseh cestah, ki vodijo v repentaborsko občino. Prebivalci iz Repna se seveda najbolj zanimajo za cesto, ki

jih neposredno povezuje z Opčinami in s Trstom. Pri tem soglasno ugotavljajo, da bi na kraju, kjer ta cesta prečka železniško progo, bilo nujno potrebno čimprej zgraditi podvoz, in sicer takšnega, kakršnega gradijo pri Briščikih.

Tu se morajo namreč vsa vozila in avtobusi ustavljati in potrpežljivo čakati, da odpelje mimo vlak in se dvignejo zapornice. Sodimo, da bi se za to vprašanje morala zanimati tudi občinska uprava, ki bi lahko posredovala pri ravnateljstvu državnih železnic, da to vprašanje reši. Morda je sedaj pravi čas, saj vemo, da so ne progí Opčine - Nabrežina - Trst večja dela.

Briščiki:

DVA NOVA PODVOZA

Na železniški progí, ki gre mimo naše vasi, so v teku precejšnja dela, od katerih bo imel korist tudi cestni promet. Ta dela so v zvezi s preureditvijo celotnega železniškega omrežja na Opčinah, kjer bo namesto dosedanjih dveh postaj ena sama, a sodobno urejena postaja. Na poti, ki se odcepi od ceste Prosek - Opčine in pelje v Briščike, pa bodo zgradili podvoz, tako da vozilom ne bo treba večasi tudi dolgo čakati pred zapornicami, da gre mimo vlak. Enak podvoz pa bodo baje zgradili tudi na poti, ki iz naše vasi vodi po zasilnem letališču na proseško cesti. Ta dela bodo gotovo koristila ne samo našemu naselju, ki je znano predvsem zaradi svoje lepe kraške jame, temveč tudi vsemu prometu v zgornji in repentaborski občini.

Trst:

SPET SMRT NA CESTI

Huda prometna nesreča, ki se je zgodila v soboto pri Sežani, je spet terjala smrt mladega Tržčana in pahnila njegovo družino v neizmerno žalost. Komaj 19-letni trgovski pomočnik Ferdi Metlika iz ul. Catullo v Trstu je v bližini bencinske črpalke treščil z motorjem Guzzi 250 v neki nemški avto in se pri tem tako hudo ranil, da je v ponedeljek v bolnišnici izdihnil svojo mlado dušo.

Pokojni mladenič je obiskoval slovensko osnovno šolo v ul. Sv. Frančiška in dovršil nižjo trgovsko šolo pri Sv. Ivanu. Na njegovi zadnji poti ga je v terek spremila velika množica prijateljev, sošolcev in znancev, ki so se na ta način poklonili spomenu prerano umrlega mladeniča.

Naj mu sveti večna luč. Staršem, sestri in ostalim sorodnikom izrekamo globoko sožalje. Pri tem se nam samo po sebi vsiljuje vprašanje, kdaj bo po cestah nehala teči kri tolikih naših mladeničev. Vprašanje je resno, ker so prometne nesreče doslej povzročile odločno preveč smrti med našo mladino.

ZBOR CIVILNE POLICIJE RAZPUŠČEN

V terek je bil dokončno razpuščen zbor civilne policije, ki so ga leta 1945 ustanovili zavezniki. Ta dan je namreč zapadel rok, do katerega so se pripadniki zbora lahko odločili, da stopijo v oddelke italijanske policije ali da sprejmejo civilno službo. Zbor civilne policije je štel 2116 mož. Od teh jih

je 661 prešlo v vrste policije, ostali pa so se raje odločili za drugo izbiro. Za nadaljnjo policijsko službo so se odločili predvsem častniki in podčastniki.

Razpuščeni so prav tako bili tudi zbori upravne policije, finančnih stražnikov in paznikov v koronejskih zaporih, ki so skupno štel 865 mož. Ti zbori in zbor civilne policije so skupno imeli 3081 pripadnikov, od katerih je 2048 sedaj sprejelo civilno službo.

Doslej še ni znano, kakšno delo bodo te osebe pravzaprav opravljale. Zato vlada med njimi precejšnje pričakovanje, kako bodo oblastva to vprašanje rešila. Zadeva ni tako enostavna, kajti v državno civilno službo je poleg omenjenih bivših pripadnikov raznih du na železniške proge. Staneka so pod obvilnih uslužbencev bivše zavezniške uprave.

SOLSKO OBVESTILO

Na slovenski realni in klasični gimnaziji v Trstu se vpisovanje za šolsko leto 1961/62 vrši vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto Vecchio 9, neprekinjeno do 25. septembra 1961.

Navodila za vpisovanje so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Beneška Slovenija

OSOJANE

Trdo je življenje po vaseh naše odročne Rezijske doline. Tegobe življenja so razgnale naše ljudi po svetu. Tisti, ki so še ostali doma, pa morajo prenašati desetere križe in težave. Posebno stari ljudje in celo ženske se morajo z oprtniki truditi v laze in bregove z gnojem ali za šope trave. Marsikateri omaga pod takimi naporji ne samo telesno, ampak tudi živčno. Tako se je pred nedavnim zgodilo tudi Mariji Letičevi. Imela je komaj 48 let in ni več mogla prenašati težkega življenja. Šla je in se je obesila. Zapustila je tri otroke. Bog ji bodi milostljiv sodnik.

OBLICA

Prejšnjo soboto so iz Vidma pripeljali v našo vas nove zvonove. Prihodnjo nedeljo bo senjan — farni praznik — in upamo, da bomo takrat prvič slišali njih glas in da bo vsem ugajal. Novi zvonovi so precej večji od prejšnjih in prihajajo iz odlične videmske livarne De Poli. Farani so hvaležni svojemu neutrudljivemu župniku, ki je kljub velikim težavam izvršil zares veliko delo za našo cerkev. Lani je namreč strela udarila v zvonik in ga porušila. G. župnik se te nesreče ni ustrašil, temveč je takoj šel k ob lastnikom in mnogo je prehodil po Vidmu, dokler ni našel pomoči. Samo leto dni je poteklo, a že imamo nov, še večji zvonik in nove ter večje zvonove.

TRBIŽ

Od Trbiža do Pontebe se pozna obmejna zapora. Odkar morajo imeti avstrijski državljani potni list in vizum za prihod v Italijo, niso marsikateri gostilne in trgovine v naši dolini iztržile niti enega šilinga; nekaj podobnega se ni zgodilo od konca vojne dalje. Trgovski krogi so že videli vse črno okrog sebe.

V soboto se je pa malo zjasnilo. Pojavile so se prve avstrijske izletniške družbe na malih avtobusih. Turisti so bili opremljeni s potrebnimi konzularnimi vizumi. Toda to so šele prve poletne lastavice, ki ne zagor-

IZVOLILI SO NOVEGA ŽUPANA

V petek proti polnoči so novi občinski svetovalci izvolili novega goriškega župana. Kakor se je že predvidevalo, je bil izvoljen s 23 glasovi demokristjanskih in socialno demokratskih svetovalcev dr. Luigi Poterzio.

Pred glasovanjem je občinski svet sprejel ostavko misovskega svetovalca Croceti in socialno demokratskega svetovalca Devetaga. Na njuni mesti sta prišla Ottavio Rosolmi in Agostino Candussi.

Pred volitvami so zastopniki posameznih skupin podali načelne izjave. Prvi je govoril dr. Tripani, voditelj krščansko demokratske skupine. Hvalil je delo prejšnjega odbora in mestnega sveta. Nakazal je nadalje glavne smernice za bodoče delo.

Dr. Battello je v imenu komunistov izjavil, da bo glasoval proti krščansko demokratskemu kandidatu, ker večina ne daje jamstva za uresničitev potreb v občini. Liberalni svetovalec Majo pa je ostro napadel nevidno in zahrbtno oblast v mestnem svetu. Dr. Sfiligoj je v imenu slovenskih

svetovalcev najprej spregovoril v slovenščini. To pot ni nobena vroča glava skočila pokonci. V italijanščini je nato izjavil, da se bo njegova skupina pri volitvah župana vzdržala glasovanja, kar pa še ne pomeni, da bo vodila odločno in vsestransko opozicijo. Proti večinskim kandidatom so se izjavili še misovci, socialisti in Miladin Černe, ki je bil izvoljen na komunistični listi. Med njegovim govorom so misovski svetovalci zapustili sejno dvorano.

Končno je bil za županovega namestnika izvoljen s 27 glasovi dr. Gallaroti in ostali odborniki, ki vsi pripadajo obema večinski-ma strankama.

PREDSEDNIK POKRAJINE

V soboto zvečer je goriška pokrajina dobila novega predsednika v osebi demokristjanskega kandidata dr. Chientarollija. Izvoljen je bil s 13 glasovi od 24. Zanj so glasovali krščanski demokrati in socialni demokrati. Bele glasovnice so oddali liberalci, misovci in na Slovenski listi izvoljeni dr. Makuc. Za podpredsednika je bil izvoljen socialni demokrat dr. Devetag.

Liberalci Renzi je ostro napadel večino, ker se vlada ni pobrigala za vedno slabši gospodarski položaj v Trzinu. Komunist Bergomas je pa večini očital, da se še vedno brani uresničiti samoupravno deželo Furlanijo-Juljsko krajino in da je primanjkljaj v pokrajini strahovito narastel. K besedi sta se oglasila tudi slovenska svetovalec Makuc in Marinčič, ki sta spregovorila v slovenščini. Tudi v tej dvorani to pot slovenska beseda ni preveč zbudila italijanskih svetovalcev, kar moramo za sedaj zabeležiti kot uspeh.

OPOZORILO

Ponovno opominjamo vse starše, da poteče rok za vpisovanje na nižje srednje šole dne 25. julija. Za vpis zadostuje le spričevalo osnovne šole in ni več potreben sprejemni izpit.

DOBERDOB

V petek se je začelo tudi v naši občini cepljenje proti otroški paralizi. Okrajni zdravnik je opravil preventivno cepljenje pri 80 otrocih v starosti od 4 mesecev do 15 let. Cepljenje je brezplačno. Mnogi starši so poskrbeli za to nujno potrebno obrambo proti hudi morilki. Vendar so še nekateri, ki se ne morejo odločiti, da bi dali otroke cepiti. V torek je zdravnik obiskal tudi Dol in Jamlje. Staršem ponovno priporočamo, naj pohitijo, da ne bo prepozno in da se ne bodo kesali.

VRH

Prometne nesreče se ne dogajajo samo po velikih asfaltiranih cestah, marveč tudi po stranskih in vaških poteh. Nekaj takega se je zgodilo na cesti od Markotinov proti Doberdobu v soboto popoldne, ko sta trčili s kolesi 25-letna Marija Černic, poročena Devetak, in 39-letna Ljudmila Coteč. Obe sta doma z Vrha. Pri padcu sta se obe poškodovale po obrazu, rokah in nogah. Zdraviti se bosta morali v bolnišnici kakih deset dni.

Iz Goriške

GORISKI MATURANTI

Prejšnji teden je bil objavljen izid učiteljskih zrelostnih izpitov, katere so polagali kandidati iz Gorice pred izpitno komisijo v Trstu. K maturi se je prijavilo šest kandidatov, med temi en privatist. Dva sta izpite prav dobro prestala, in sicer Poldo Devetak z Vrha in Marijan Terpin z Bukovja pod Steverjanom. Štirje kandidati bodo morali v jeseni popravljati iz nekaterih predmetov. Zavržen ni bil nihče. Novima učiteljema iskreno čestitamo. Ostalim pa želimo, da bi srečno položili izpite v jesenskem roku.

STEVERJAN

Na našem griču, to je na trgu pred cerkvijo in v okolici ni bilo še nikdar toliko avtomobilov, kot v nedeljo, 16. julija, ko je bila pri nas sv. birma. Goriški nadškof je birmal okoli 80 otrok, od katerih jih je največ bilo iz naše fare, nekaj tudi iz Pevme-Oslavja, kakih 10 pa od drugod. Vreme je bilo kar primerno: ni bilo ne sončne pripeke ne dežja. Nadškofa je lepo pozdravila deklica, seveda v slovenščini, ki je pa nadpostir žal ne razume. Ob 10. uri je prevzvišeni daroval sv. mašo, pri kateri so prav lepo peli otroci. Nadškof je imel pridigo v italijanščini, ki jo je v domačem jeziku raztolmačil msgr. Klinec. Sledilo je birmovanje, ob 11.30 pa je bil cerkven obred že zaključen. Za dobro pripravo in tudi za otroško petje gre vsa pohvala domačemu kaplanu in gospe Adi.

Naš župnik Ciril Sedej je stopil v zaslužni pokoj in se trenutno zdravi v Brikseanu (Južni Tirol). Želimo mu, da bi čimprej popolnoma ozdravel.

KRMIN

Danes teden je umrl v svoji palači v Krminu baron Pirro Locatelli-Hagenauer. Njegova rodbina izhaja iz Salcburškega; od tam se je preselila v Trst, kjer se je pokojnik rodil leta 1890. Pokojnik se je vse življenje bavil zlasti s kmetijstvom. Bil je predsednik mnogoterih kmetijskih družb in korzorcija za izboljšavo Prevala. Med vojno se je trudil, da je marsikatero žrtev izrgal iz rok nemške policije. Od leta 1949 do 1960 je opravljal posle predsednika na goriškem Montu. Pogreb je bil v petek popoldne.

CLOVEKOLJUBNA USTANOVA

Ena najbolj delavnih ustanov v Gorici, ki tudi zasluži vso podporo javnosti, je prav Zeleni križ. Vsakih šest mesecev izda poročilo o svojem delovanju. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je njenih šest avtoambulant opravilo 3479 prevozov. Na sedežu ustanove so nudili hitro zdravniško pomoč v 3000 primerih. Službo opravlja 48 bolničarjev. Goriški Zeleni križ je v vseh treh Benečijah tudi edina ustanova, ki ima posebne priprave za hitro pomoč pri zdravljenju otroške paralize in za druge nujne primere.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

- Kanalska dolina

tavljajo še bogatega poletja. Videmska ustanova za tujski promet je poslala v Rim posebno odposlanstvo s prošnjo, naj bi se konzularna dovoljenja za avstrijske turiste ali podajšala ali vsaj pospešila. Podtajnik Folchi je dal trdna zagotovila ter je v nekaterih primerih tudi sam že posredoval. Na ministrstvo za tujski promet so se s podobno prošnjo obrnili tudi lastniki gostinskih obratov vzdolž jadranske obale.

Vidi se, da je ukrep rimske vlade zadel bolj italijanske trgovce in hotelirje kot pa turiste same.

TRUŠNJE

Po našem časopisju beremo venomer o dveh poglavitnih vprašanjih, ki tarejo že leta in leta naše uboge vasice. To je vprašanje prometnih zvez in vodovodov. Ne rečemo, da ni tudi drugih potreb na pretek, a te dve pomanjkljivosti sta za naše stoletje prava sramota; pa ne za nas, ampak za tiste, ki so poklicani za to skrbeti. Trušnje, Laze in še druge vasice so še vedno brez vode. Imeli so načrte, da jo bodo zajeli iz studencev onkraj meje. Ti načrti so ostali pokopani. Zdaj imamo upanje na drugi načrt, in sicer, da bodo napeljali vodo iz doline navzgor. Stroškov bo precej milijonov. Nadejamo se, da bo priskočila država na pomoč, da bomo ljudje in živina imeli vsaj dovolj vode, če že ne drugega.

ZABNICE

V soboto in nedeljo zjutraj je divjalo pravo neurje po Benečiji in v Kanalski dolini. Strela je udarila tudi v električni vod na progi proti Trbižu. Zato so morali jutranji vlaki stati več kot eno uro na progi.

Še hujša nesreča bi se bila kmalu pripetila na odseku med Trbižem in Zabnicami. Tovorni vlak, naložen z lesom, se je kar pretrgal na dvoje, ker so počili vezni kavlji med dvema vozoma. En tovorni voz, poln tovara iz Češke, se je iztiril. Šele po treh urah so ga dvignili in raztovorili na žabniški postaji. Tudi ta nezgoda je povzročila velike zamude.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Posebni tečaji za italijanske šolnike in dijake v Kopru

Pred dnevi so uradno sporočili, da so se v Ljubljani zaključila pogajanja med prosvetno-šolskimi odposlanci iz Trsta in Slovenije. V listu smo o teh pogajanjih pisali že pred štirinajstimi dnevi. Iz Trsta sta se jih udeležila prof. Angioletti, svetnik pri tržaškem uradu za šolstvo, in odvetnik Gerin.

Odposlanci so se sporazumeli, da bodo s prihodnjih šolskim letom, in sicer s februarjem, odprli v Kopru dva tečaja za izpopolnjevanje znanja italijanskega jezika in slovenstva in za poznavanje italijanske kulture. Prvi tečaj je namenjen profesorjem in učiteljem na italijanskih šolah v Istri, drugega pa bodo obiskovali italijanski dijaki. Udeležba bo obvezna. Po teh dogovorih bo na tečajih predavalo dvanajst vseučiliških docentov iz Italije. Oba tečaja bosta razdeljena na deset dni po 40 ur za vsak predmet. Poleg teh ur pa bodo imeli študentje, pripadniki italijanske manjšine, še večerne tečaje.

Odkrito piznavamo, da nas tak dogovor le veseli, ker je pravilno, da se v italijanskih šolah v Istri goji tudi italijanski narodni duh, ker so pač Italijani v Jugoslaviji iz iste ga debla kot Italijani tostran meje.

Ob tem pa si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili, da isto pravilo za Slovence v Italiji ne velja. Italijanske šolarje v Jugoslaviji pojdejo učiti profesorji iz Italije. Prav! Pomislite pa, kakšen krik bi zagnali italijan-

ski šovinisti, če bi komu padlo na kraj misli, naj bi na primer prišel predavat na katero izmed naših srednjih šol kak profesor z ljubljanske univerze!

Kako je pa glede slovenskih šol samih, čeprav so sedaj na papirju lepo uzakonjene? Večina »prijateljev« slovenskih šol se drži kot klop svojega bistrega mnenja, da morajo biti naše šole od osnovnih do liceja le prevod italijanskih ustreznih razredov. Ne gre v glavo takim prijateljem, da je slovenska šola v Italiji nekaj posebnega in ne samo »con lingua d'istruzione slovena«. Pravilno je, da je treba za italijanske šole v Jugoslaviji zamašiti luknjo, kjer manjka potrebna dopolnitev v miselnosti, v učnih programih in v italijanski kulturi. Kar pa je pravica in pravilo za Italijane v Kopru, bodi tudi za Slovence v Trstu, Gorici in Beneški Sloveniji.

—0—

Novi ravnatelj ljubljanske Drame

Gledališki svet Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani je izbral in imenoval za novega ravnatelja Drame pisatelja Bojana Stiha, dosedanjega umetniškega ravnatelja Triglav-filma. Novi ravnatelj ljubljanske Drame bo prevzel službo 1. avgusta.

Dosedanji ravnatelj Drame prof. Slavko Jan je bil na lastno prošnjo razrešen službe in je bil izvoljen za rektorja Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani. Kot znano, se je zapletel zadnji čas v ostro polemiko z različnimi kritiki svojega dela v Drami.

Nagrade za cerkveno umetnost

Razsodišče prve mednarodne razstave cerkvene umetnosti v Trstu je podelilo nagrade. Veliko zlato medaljo je podelilo japonskemu slikarju Leonardu Foujiti. Italijan Sironi je dobil prvo nagrado za slikarstvo. Prvo nagrado za kiparstvo pa je prejel Franco Zadkine. Mednarodno nagrado Novare so podelili Američanu Congdonu. Drugo nagrado za slikarstvo je dobil Američan Reinhardt, drugo nagrado za kiparstvo pa Italijan Bianchini. Denarne nagrade so dobili tudi Romeo Daneo, Oreste De Quel, Edoardo Devetta, Alice Maovaz, Giuseppe Romanelli in Gianni Russian.

Zlato medaljo poslanske zbornice je dobil švicarski kipar Rossi. Zlato medaljo senata pa so podelili Braziljancu Cavaleantiju. Zlato medaljo tr-

žaške občine je prejel Nemeč Faller. Odkupne nagrade, katere je dal na razpolago tržaški avtonomni turistični urad, se veseli Carlo Wostri. Odkupili so namreč njegovo »Križanje«. Italijanski in tuji umetniki so bili deležni še številnih drugih priznanj.

KULTURNE VESTI

• V palači Grassi v Benetkah je odprta razstava »Umetnost in kontemplacija«. Njen namen je prikazati najbolj lirični izraz upodabljanja umetnosti. Razmišljujoče opazovanje ne škoduje umetniškemu navdihu, ampak ga dozori.

• Italijanski pevec popevk Domenico Modugno se je vrnil s 40-dnevne turneje po Južni Ameriki, kjer je nastopal v nočnih lokalih od Rio de Janeira do Santiaga. V Belo Horizonte so mu celo podelili častno meščanstvo.

• V Genovi so podelili nagrade časnikarjem, ki poročajo o dogodkih življenja s čutom za dostojnost in poštenje, ne pa samo z željo, da bi vzbujali »škandal« in senzacijo. Pri podelitvi nagrad je bil navzoč minister Andreotti.

• Na zahtevo javnega tožilstva v Milanu so zaplenili v Italiji roman »L'amoralista«, ki ga je napisal Massimo Pini. Ukrep je utemeljen s tem, da vsebuje roman odstavke, ki žalijo sramežljivost in javno moralo.

• Baletna šola milanske Scale je priredila te dni javen nastop v Scali za zaključek šolskega leta. Med avtorji, po katerih glasbi so plesale mlade plesalke in plesalci, je bil tudi Gotovac.

• Na festivalu Dveh svetov v Spoletu je letos ponovno doživela velik uspeh ameriška Robbinsova baletna skupina. Kritiki so jo označili za »magnetično«.

• V Torinu se je zaključilo te dni zborovanje Evropske skupnosti pisateljev, z udeležbo pisateljev z evropskega vzhoda in zahoda. Debat so se izogibali.

• Mednarodno gledališko nagrado »Olimpo«, v katere razsodišču so med drugimi V. Gassman, J. L. Barrault, Anna Magnani, Arthur Miller, Laurence Olivier in Luchino Visconti, so podelili v Rimu ravnatelju milanskega Malega gledališča Giorgiu Strehlerju.

• Film »Kleopatra« z Liz Taylor v glavni vlogi bodo snemali septembra v Rimu in Egiptu, seveda pod pogojem, da Lizika ne bo spet — bolna.

• V Münchenu bo izšla te dni nova Hitlerjeva knjiga, nadaljevanje zloglasne »Mein Kampf«. Hitler je napisal nadaljevanje že leta 1925, a se ni odločil za objavo. Knjiga bo štela v zgoščeni obliki 228 strani.

• Roger Vadim bo začel snemati septembra film »Vojščakov počitek«. V filmu bo igrala tudi Brigitte Bardot, kar pomeni, da ubogi vojščak ne bo imel mnogo počitka.

• Julijska številka ljubljanske revije »Naša sodobnost« je prinesla nekaj pesmi Edvarda Kocbeka. S tem se je Kocbek po daljšem času spet pojavil v slovenskem revijalnem tisku.

Slovenski tabor na Repentabru

Slovenska prosveta v Trstu je priredila v nedeljo na Repentabru svoj dvanajsti Slovenski tabor. Tudi letos se je zbralo precej ljudi iz okolice, pa tudi iz Trsta na to lepo prireditve, ki velja po tradiciji za najbolj reprezentativno kulturno manifestacijo slovenskih katoličanov na Tržaškem in v Italiji sploh. Posebno razveseljivo je bilo, da je med gledalci prevladovala mladina. Zastopani so bili po svoji mladini tudi goriški in koroški Slovenci. Za te se je občinstvo še posebno ogrelo, ko sta se pojavila na odru njihova mlada predstavnika pesnika in izrazila svojo trdno zaupanje v novo pomlad slovenstva na Koroškem.

Na sporedu je bila Jalnova igra »Dom«, prikrojena primorskim razmeram. Igrali so mladi člani Slovenskega odra v režiji prof. Jožeta Peterlina. Ljudje so igro resnično uživali. Predstavo so dopolnile še razne druge točke, med katerimi sta najbolj ugajala, kot že omenjeno, nastop dveh mladih koroških pesnikov in pa ples novo ustanovljene folklorne skupine. Zeleli bi, da se ta zdaj po taboru ne bi razšla, ampak da bi nadaljevala z vajami in se še povečala, tako da bi se počasi razvila v dobro in reprezentativno slovensko folklorno skupino v Trstu.

Prirediteljem tabora je treba dati vse priznanje za njihov trud in ljubezen, s katerima so pripravili manifestacijo, ki vsako leto potrdi v nas vero v slovenstvo in njegovo življenjsko in kulturno silo.

SLIKARSKA RAZSTAVA

V baru »Moncenisio« v ulici Carducci, razstavlja svoja dela mladi slovenski tržaški slikar Klavdij Palčič. Razstavo je priredil univerzitetni umetnostni krožek CUSA.

CESTITAMO!

Prejšnjo soboto je na tržaški univerzi z uspehom diplomiral iz farmaceutike Emil Cibic s Proseka. Novemu doktorju čestitajo prijatelji in kolegi z univerze.

Prizor iz filma »Veselica«, ki ga je po scenariju Bena Zupančiča posnel puljski nagradenec za režijo Jože Babič

GOSPODARSTVO

Poglobiti kmetijsko izobrazbo

Skrb za njive in posevke, reja živine, vzgajanje in vzdrževanje vinogradov in sadovnjakov, vodstvo traktorjev in izrabljanje drugih strojnih kmetijskih naprav, shranjevanje in predelovanje kmetijskih pridelkov itd., vse to smatra kak nevednež za lahka in sama po sebi umljiva opravila, medtem ko v resnici zahtevajo veliko telesno in umsko usposobljenost in mnogokrat tudi iznajdljivost posameznega kmetovalca. Že danes so ta opravila mnogo težja, kot so bila nekdanj, jutri pa bodo še težja. Zato je nujno potrebna izobrazba.

Ljudje se izobrazujejo v šolah, ki navadno usposablja učence za posebne poklice, pospešujejo napredek in kažejo pravo pot. Pri današnjem kmetijskem šolstvu pa ni tako, ker zaostaja za življenjem, in sicer zlasti zato, ker imajo kmetijske šole zastarele programe. To velja za vse šole, od najnižje do najvišje, do vseučilišča. Če se nekdo, ki je bil pred 10 leti res kmetijski strokovnjak, ni v tem času brigal za novosti glede na gnojenje in gnojila, krmljenje in rejo živine, vzgajanje trt in njih zaščito, glede na zaščito sadnega drevja in povrtnine, meharizacijo in glede na mnoge druge kmetijske

dejavnosti, se ne more ali se bo težko vživel v novo stvarnost. V kmetijstvu so vsak dan novosti in mnoge so celo zelo važne.

V marsikateri državi — in tudi v Italiji — danes proučujejo možnost, da se spremenijo učni programi na vseh kmetijskih šolah in da se šole skušajo prilagoditi potrebam praktičnega življenja. Zelo posrečen bo baje program nižjih kmetijskih šol v Franciji. Te imajo navadno internat za učence iz bolj oddaljenih krajev, učence, ki stanujejo v bližnjih krajih, pa vozijo zvečer domov. Če je slabo vreme, imajo le teoretični pouk, če pa vreme dovoljuje, obiskujejo bližnja posestva, kjer sodelujejo pri vseh opravilih v hlevu, vinogradu in sadovnjaku, v vrtu in na njivah, s stroji in ročno. Na ta način učenci marsikaj vidijo in se marsičemu priučijo.

Takšna bi približno morala biti tudi slovenska kmetijska šola, katero bi morali ustanoviti ali v Zgoniku pri Trstu ali kje na Goriškem.

TEDENSKA SADNA RAZSTAVA V VERONI

Sadjarski preizkuševalni zavod v Veroni pripravlja redno sadno razstavo, ki bo obnovljena vsak ponedeljek. Namen razstave je pokazati vsem, ki se za to zanimajo, sorte gojenega sadja. Teh sort pa je mnogo, in sicer 262 sort breskev, 120 sort hrušk, 66 vrst jabolk in 35 vrst češenj.

KAM GREDO DOHODKI

V Vicenzi se je zbralo 150 zastopnikov trgovinskih zbornic na »prvi vsedržavni seštevki za vprašanje potrošnje«. Tu so med drugim ugotovili da, srednja italijanska družina porabi 47% dohodkov za prehrano, medtem ko znaša ta odstotek v Angliji 32 in v ZDA pa celo samo 23. V ZDA izda vsaka družina 11% dohodkov za ureditev in opešanje stanovanj, v Italiji pa 6%.

ŽENA IN DOM

KAKO OBVARUJEMO MESO V VROČIH DNEH

Vsaka gospodinja ni tako srečna, da bi imela hladilnik. V poletnih dneh je meso najbolj občutljivo živilo. Vsaka gospodinja bi ga rada obdržala vsaj nekaj dni svežega. Zato vam damo nekaj nasvetov, kako to dosežemo.

Meso spustimo za nekaj minut v vrelo vodo, da zunanja stran zakrknje. Voda ne sme vsebovati ne soli ne dišav. Meso na hitro opečemo in takoj položimo na krožnik. Zrezke stlačimo v porcelanasto skledo, tako da ni zraku vmes, nalijemo nezavrelo mleko, ki naj za centimeter prekrije meso. Skledo položimo v hladno in temen prostor. Tako pripravljeno meso zdrži tudi tri dni.

Z mesom pa lahko tudi takole ravnamo: Čisto izprano krpo namočimo v kis in vanjo zavijemo meso ter postavimo na hladno. Kislina ubrani dohod bakterijam in varuje meso pred razpadom.

Če nam ni do tega, da bi varčevali z vodo, napravimo takole: meso tesno zavežemo v nylonko vrečko, da ni zraku vmes. Privežemo jo na rob sklede in pustimo teči preko nje vodo.

Če pa hočemo z vodo varčevati, se poslužimo sledečega navodila: meso denemo v majhno kozi-

co, ki jo pokrijemo in postavimo v večjo posodo, v kateri je toliko vode, da ne uhaja v kozico, kjer je meso. Slednje pokrijemo s krpo, tako da segajo ogli krpe v vodo. Na ta način kroži vlaga in vzdrži meso sveže.

• NEDELJA, 23. julija, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Abrakadabra«, pravljica (Dragotin Horkič - Marijo Tomazin), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Sestanek z »Veseli mi planšarji«; 17.00 Tvorinica sanj, obzornik filmskega sveta; 18.00 Turistični razgledi; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »Kje je moj mili dom« (Marij Maver); 21.30 Dvorak: Kvintet v G-duru, op. 77 za godala s kontrabasom; 22.05 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 24. julija, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Violinist Rok Klopčič; 19.10 Baletna glasba — Strawinski: »Ognjeni ptič«, baletna suita; 19.30 Znanost in tehnika — Miran Pavlin: »Sodobni insekticidi«; 20.00 Sportna tribuna; 21.00 Riccardo Zandonai: »Zlati ptiček«, glasbena pravljica v 3 dej. Približno ob 22.00 »Nove knjige in izdaje«.

• TOREK, 25. junija, ob: 18.30 Bravničar: Kralj Matjaž; Logar: Arija; Beran: Legende. Orkester RTV iz Ljubljane vodi Uroš Prevorsek; 19.00 Glasbena skrinjica, oddaja za mladino (Gojmir Demšar); 19.30 Življenja in usode; »Heinrich Krone, nemški politik«; 21.00 Za kulisami druge svetovne vojne — Saša Martelanc: »Montecassino«; 22.00 Poezija starodavnih orientalskih ljudstev — Franc Jeza: »Indokitajska in indonezijska poezija«.

• SREDA, 26. julija, ob: 19.30 Zgodovinski sprehodi po tržaških ulicah in trgih — Drago Renar: »Ulica San Sebastiano, Trg Pozzo del Mare in Trg Sque-ro Vecchio«; 21.00 »Kri na snegu«, drama v 3 dej. (Gastone Tanzi - Franc Jeza), igrajo člani RO.

• CETREK, 27. julija, ob: 19.00 Krekovi samospevi; 19.30 »Na vakance«, beleška študentom na počitnicah; 21.00 Simfonični koncert orkestra tržaške filharmonije. Približno ob 21.25 Književnost: »Rafaele La Capria in njegov roman Ferito a morte«, ocena Josip Tavčar. Približno ob 22.00 Umetnost — Ruda Jurčec: »Kulturno pismo iz Buenos Airesa«.

• PETEK, 28. julija, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Bela Bartok: Glasba za godala, tolkala in čelesto. Simfonični orkester RAI-TV iz Rima vodi Fernando Previtali; 19.30 Obletnica tedna — Rado Bednarik: »Od versajskega miru do rojstva tretje francoske republike pred 90 leti«; 21.00 Gospodarstvo in delo; 21.15 Koncert operne glasbe; 22.00 Garibaldinski pisatelji: »Giuseppe Cesare Abba« (J. Seražin); 22.30 O slovenski klavirski glasbi — Janko Grilc: »Najmlajša generacija: Samo Vremšak, Marko Zigon in Pavle Kalan«.

• SOBOTA, 29. julija, ob: 14.45 Dana Filipič in Fr. Koren z Avenikovim kvintetom; 15.30 Tržaški obiski: »Škedenj«; 18.30 Iz del slovenskih skladateljev — Lipovšek: Dve miniaturni za klavir; Trije samospevi in Suita št. 2 za orkester; 19.10 Operne uverture in medigre; 19.30 Žena in dom; 20.40 Zbor »Vinko Vodopivec«; 21.00 »Zadnje otroško poletje«, radijska igra (John Reeves - Lojzka Lombar), igra-

Proizvodnja jajc in uvoz v Italijo

Perutninarstvo se razvija in izpopolnjuje v vseh državah. To velja tako za meso kot jajca, kar predstavlja tudi važen predmet trgovine. V proizvodnji jajc zavzema v Evropi prvo mesto Anglija. Njena lanska proizvodnja znaša 710.000 ton jajc. Posamezno jajce tehta 50 do 60 gramov, povprečno torej 55 gramov, tako da jih na eno tono pride okoli 18.000. Jajca so seveda znatno lažja, a tudi znatno težja od 55 gramov. Naslednje številke povedo, kakšna je bila proizvodnja jajc leta 1960 v nekaterih evropskih državah. Kot enoto jemljemo 1.000 ton jajc:

Anglija 710, Francija 500, Zap. Nemčija 460, Holandska 337, Italija 330, Poljska 305

Tem državam sledijo Belgija s 174 tisoč tonami, Danska s 142, Ogrska s 104, Švedska z 99, Jugoslavija s 84, Avstrija z 62, Bolgarija s 55, Finska s 45 in Švica z 31 tisoč tonami jajc.

Italija je uvozila lani 1 milijardo in 313 milijonov jajc za 23 milijard lir, in sicer največ ali za 5.677 milijonov lir iz Holandske, kateri sledijo Poljska, Izrael, Bolgarija in Jugoslavija, ki je prodala Italiji za 1.655 milijonov lir jajc. Jajca pa prihajajo v Italijo tudi iz Ogrske, Belgije, Danske, Romunije, Južne Afrike in še od drugod. Vsako uvoženo jajce stane povprečno 18 lir, najdražja (po 26 lir) so jajca iz Holandske, najcenejša (po 14) pa so bila iz Ogrske in Jugoslavije (po 15 lir).

Poleg jajc v lupinah pa uvaža Italija tudi jajca brez lupin in tudi same rumenjake, večinoma v prahu. Uvoz tega blaga je stal nekaj nad 4.5 milijarde lir. Skupno je torej Italija uvozila lansko leto skoraj za 28 milijard lir jajc.

co, ki jo pokrijemo in postavimo v večjo posodo, v kateri je toliko vode, da ne uhaja v kozico, kjer je meso. Slednje pokrijemo s krpo, tako da segajo ogli krpe v vodo. Na ta način kroži vlaga in vzdrži meso sveže.

DROBNI NASVETI

• Duh po sveži barvi odstranimo iz sobe, ki je na novo popleskana, če postavimo vanjo v plitvi posodi svežo, žgano kavo ali pivnik, ki ga namočimo v terpentinu.

• Zamazane ovratnike na plaščih ali suknjičih očistimo z raztopino špirta in salmiaka v vodi. Na en liter vode vzamemo žlico salmiaka in žlico špirta in s tem dobro zdrgnemo zamaščen ovratik ali manšete.

• Skripanje čevljev odstranimo, če podplate namažemo s toplim lanenim oljem.

• Masne krtače, posebno krtače za parket, osnažimo, če jih namočimo v terpentinu, nesnago pa odstranimo s trsko. Krtače za česanje ali za čevlje lepo osnažimo, če jih operemo v vodi, kateri je primešan salmiak.

33.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

Položila je roke na ramena jokajoče deklice. Nežni pritisk je kazal globoko sočutje, zmagoslavni njen pogled pa je izdajal veselje nad posrečeno nesramno lažjo.

»Ne bodite žalostni, gospodična Ferjanova... vaše povsem razumljivo razočaranje bo minilo. Prenesli ga boste in ljubeznivi gospod Bog vam bo naklonil drugo srečo.«

Brez usmiljenja se je obrnila in šla k avtu. Preden se je odpeljala, je vrgla še sovrastva poln pogled na jokajočo se deklico. Pognala jo je iz Ralfovega življenja. Poglavitna dedinja velikega posestva in denarja v bankah ji zdaj prav gotovo ne bo več nevarna. Kako prav se ji je namerilo, da ji je Ralf odkril svoje načrte. Če bi se bila poroka uresničila, ha, potem bi pa prišlo na dan, kdo je ta Delica Ferjanova. Kakšne hude posledice bi nastale...

Kar nasmejala se je gospa Matilda. Preden bo pa zdaj prišlo do kakih posledic, bo še dosti vode steklo!

Gospodinja pri Žitkovih je jokala. Njeno ječanje, ki je tiho odmevalo po sobi, je rezalo možu v srce.

»Jera, ne jemlji si tako hudo k srcu,« je rekel proseče. »Morda se bo zadeva kako uredila...« Obmolnil je in pritisnil pesti na sence. Ne, ne sme tako govoriti, saj sam ve, da ne bo mogel ničesar ukreniti. Kako naj premaga težave? Nikoli ne bo mogel spraviti skupaj tolikšne vsote.

Jokajoč je dvignila glavo in pogledala moža. »Da, prav imaš, morda se bo uredilo, moramo poiskati kako pot.«

»Poiskati pot,« se je bridko zasmel. »Pravkar sem sam to rekel, a... je brez smisla. Vsota je prevelika. Ne zmorem toliko.«

»Jutri pojdem v banko, Franc.«

»V banko? Meniš, da nam bodo posodili?«

»Naše posestvo je vendar nekaj vredno.«

»Da, a ne toliko! Mi moramo vse plačati in takoj...«

»Potem bom pa šla h gospe Matildi. Vendar bo tako uvidevna in bo počakala.«

»Ta, počakala? Niti sanja se ji ne.«

»Nikar tako ne govori, Franc, pusti naj poskusim; potem bomo videli...« Glas se ji je prelomil. Strah ji je stisnil grlo. »Gospod Bog nas vendar ne bo zapustil, Franc, takrat nam je pomagal, zdaj nam bo tudi. Saj nismo tako hudo grešili, vedno sva bila poštena...«

»Poštena... ha, po tem ne vpraša usoda.«

»Nikar se ne pregreši, Franc! Kadar je največja sila, je božja roka najbolj mila...«

»Ne... ne... jaz vem za svojo krivdo...«

»Prosim te, Franc, pusti take besede,« ga je prekinila in je hlastno dostavila. »Tiho, mislim, da prihaja Delica. Ne sme zvedeti... ne še...« Umolknila je in strmela proti vratom, ki so se počasi odprla.

»Dekle, za božjo voljo, kaj ti pa je?« je s strahom gledala Delico, ki je smutno blede stala na vratih in gledala skozi objokane oči.

»Samo eno vprašanje, mama... tam tisto veleposestvo... se me prinesli od tam k vam... kot otroka?«

»Delica!« je obupano vzkliknila mati Jera. Hotela je skočiti k dekletu, ki je stalo brez moči, toda obsedela je trda kot kamen.

»Torej, vendar...« je prišlo iz dekletovih ust.

»Da, tako je, otrok... toda kaj je pri vsem tem, kaj naj pomenijo tvoje besede? Midva sva bila vedno dobra do tebe.« Jera je utihnila in je strmela v Delico, ki se je z muko obrnila in zapustila sobo.

»Delica...«

»Pusti jo, Jera!« je zaprosil mož in je potisnil ženo na sedež. »Z besedami ne moreš

v tem primeru pomagati, vsaj v tem trenutku ne. Prepusti jo njenim mislim, sama s seboj bo hitreje opravila...« Globok vzdih se mu je izvil iz prsi. »Tiha narava ji bo olajšala bolečine,« je nadaljeval sam s seboj. Koliko ur sem sam te dni presedel na njivi in zrl po polju, začutil sem tolažbo.« Dvignil se je in stopil k ženi. Ljubeznivo je položil od dela raskave dlani na njene trepetajoče rame.

Nevarnost, da zgubi zdaj premoženje; žalost, ki se je zrušila na Delico... ah, kako bridka je usoda.

Ralf je moj brat. Pot do njega mi je zaprta, zaprta za vedno...

Samo ta strašna misel je podila Delico, ki je brez cilja taval po polju. Podila jo je od hiše, kjer je preživela srečno mladost. Prehitro se je vse zrušilo nanjo. Vzelo ji je jasne misli. Kar ji je razodela gospa Vrhovčeva, jo je zrušilo. Zdaj je pa še krušna mati potrdila, da je prišla iz tistega dvorca.

»Kot Ralfova polsestra; kot otrok, katerega so se hoteli iznebiti... kot zavrženka...« ji je blódló po glavi.

Vsa zmedena se je ustavila in se je ozirala okrog sebe. Tema je legla na zemljo, ni vedela, kje se nahaja. Niti je ni brigalo, taval je dalje, dalje. Le proč od tu, da ne vidi več oči ljubega bitja...

Obupan vzkrik je pretrgal tišino večera. V oči ljubega! Kakšna misel! V oči lastnega brata...

Prišla je na cesto. Posamezni avti so švigali mimo nje; tu pa tam je hitel pešec. Vse je videla v podzavesti. Ni hotela niti gledati; le dalje, toda kam?

Drevesa so šumela. Ne, reka šumi v temi, tesnobni noči. Delica je ustavila korak. Komaj je soplja; prisluhnila je vabljivi pesmi valov. Stegnila je roke. Počasi je stopala za bledim obrazom, ki se je kot privid oddaljeval pred njo. Spet se je zasmejala kot blazna. Saj ni poznala matere, samo v duhu je videla njen obraz. Mati se je ločila od tega sveta, ni mogla prenesti velike težave... (Dalje)

»Kaj menite, pater Robert, ali bo še obstajalo krščanstvo na Zemlji, kadar se bomo vrnili?« je vprašal Krushnik.

»Če bodo na njej še ljudje, bo tudi krščanstvo. Saj veste: „Na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.“«

»Zavidam vam vašo gotovost, pater.«

»Vi ne verujete v resničnost teh Kristusovih besed?«

»Verujem. Nisem pa tako prepričan, da je menil z njimi prav kontinuiteto vidne, ali kako bi dejal, oficijelne Cerkve,« je rekel Krushnik. »Seme krščanstva bo gotovo še ostalo, a bogve kje in kako. Morda kot skrito, pozabljeno zrno na jesenski njivi, ki se bo razodelo šele mnogo časa potem, pod toplim pomladanskim sncem. Lahko pa se zgodi, da tudi to seme propade...«

»Vi ste prevelik pesimist, moj mladi prijatelj.«

»Ne, samo realist, pater. Kot časnikar vem, kaj so sposobni ljudje, ki vladajo Enotni svet, in kakšen učinek imata na daljši čas duhovno nasilje in demagogija.«

»Boga ne bodo mogli likvidirati.«

»Skušali ga bodo zatajiti. Že zdaj so le redki posamezniki v Enotnem svetu, ki imajo kako predstavo o Bogu in krščanstvu.«

»Bog bo posegel vmes, kadar mu bo dovolj,« je rekel kapucin žalostno, a s preprostim otroškim zaupanjem.

Profesor Magnussen se je medtem ves osredotočil na površino velikanskega radarja, ki je prekrival eno izmed sten obsežne poveljniške kabine. Vesoljska ladja je švigala s hitrostjo nekaj tisoč kilometrov na sekundo skozi prostor, toda z vesoljskimi ladjami te hitrosti je razpolagal tudi Enotni svet. Imele so svoje postojanke na Luni, Marsu, Veneri in še na bolj odda-

Povzatek iz vesolja

E. Z.

19.

ljenih planetih ter so stalno križarile po Osončju. Bližali so se sferi, kjer bi mogli naleteti nanje ali kjer bi jih mogle te že čakati, če bi obveščevalna služba Enotnega sveta zvedela za njihovo odpravo in zaslutila njen odhod. Tudi Svobodni svet je imel raztresene svoje vesoljske ladje po prostoru med planeti, toda odprava je ostala vsem tajna in tako te niso bile obveščene o njej, da bi jo zavarovale, saj bi s tem le opozorile nanjo, v primeru resnega napada pa bi je zaradi velikanske premoči Enotnega sveta v vesoljskem prostoru le ne mogle obvarovati uničenja. Edino, na kar se je lahko zanašala posadka v »Liberty«, je bila izredna potencialna hitrost te vesoljske ladje dr. Magnussena, ki je daleč presežala normalno hitrost drugih vesoljskih ladij. Toda potrebovala bo mnogo časa, preden bo dobila potrebni pospešek in izkoristila to svojo prednost. Sicer ni bilo verjetno, da je vodstvo Enotnega sveta zvedelo za ta poskus pobega, s katerim se je skupina ljudi hotela rešiti pred njegovim ultimatom in dokončnim podjarmljenjem, pač pa bi se lahko zgodilo, da bi »Liberty« slučajno naletela na kakšno križajočo vesoljsko bojno ladjo Enotnega sveta ali kar na celo jato. Če bi jo poskusile ustaviti, bi nujno prišlo do spopada. »Liberty« je bila dobro oborožena, toda kljub svoji izredni hitrosti bi morda v boju podlegla. (Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Prodoren uspeh Francoza Anquetila

Mladi francoski kolesar Jacques Anquetil je pripriljivo zmagal 48. »Tour de France«. Anquetil je že v prvem dnevu dirke oblekel rumeno majico in jo z lahkoto obdržal do konca, ker sta edina njegova resna nasprotnika, Luksemburčan Charly Gaul in Italijan Guido Carlesi, prav kmalu priznala njegovo premoč in se zadovoljila z ostalimi častnimi mesti. Francoz je prevozil 4.397,5 km dolgo progo v 122 urah 1'33" s povprečno hitrostjo 36,022 km na uro.

Francosko moštvo, ki se je uvrstilo na prvo mesto lestvice držav, je bilo odlično. Njegovi posamezni kolesarji so dosegli sedem etapnih zmag (Darrigade 4, in po eno Cazala, Forestier ter Stablinski), bili so prvi v uvrstitvi po točkah (1. Darrigade) ter na koncu osvojili še častno mednarodno trofejo »Café do Brasil Giro-Tour 1961«. Dobro sta se izkazala tudi Anglade in Mastrotto.

Italijani so letos dosegli precejšen uspeh, čeprav je bilo moštvo sestavljeno z veliko naglico in so v zadnjem trenutku odpovedali udeležbo pri dirki Nencini, Pambianco in Defilippis. Carlesi se je uvrstil na 2., Massignan na 4. in Zamboni na 16. mesto. Massignan je osvojil prvo mesto lestvice najboljših plezalcev. Italijansko moštvo je zmagovalo v treh etapah (Carlesi 2 in Massignan 1).

Luksemburčan Gaul letos ni bil v polni moči in njegova ekipa ni bila preveč čvrsta. Odlikovala sta se le Svicarja Ruegg (12. na lestvici) in Graf.

Samo dva Nemca sta dospela na končni cilj v Pariz in to sta Junkermann, ki se odlikuje na vseh etapnih dirkah, ter mladi Puschel. Junkermann se je uvrstil na 5. mesto končne lestvice.

Presenetili so Španci. Na Dirki po Italiji se je odlikoval, kot znano, Suarez, v Franciji pa sta se častno izkazala kar dva španska kolesarja: Manzanque in Perez-Frances. Uvrstila sta se na 6. oziroma 7. mesto.

Belgijci so zmagali v šestih etapah (Pauwels 2 in po eno Daems, Planckaert, Van Aerde in Van Geneugden. Niso pa posegli v boj za prvo mesto. Njihov najboljši predstavnik Eddy Papwels se je uvrstil na 9. mesto, sledijo Adriaenssens (10.), Hoevenaers (11.), Van Aerde (13.), Planckaert (15.) in Aerenhouts (17.).

Razočarali so Nizozemci (Damen 52.) in predstavniki Velike Britanije (Elliot 47.); od ostalih francoskih ekip je treba omeniti moštvo Center-Jug (Dotto 8. na lestvici in etapni uspehi Bergauda in Novaka) ter moštvo Vzhod-Jug-Vzhod (Gainche 14. na splošni lestvici in 2. na lestvici po točkah ter uspeh Ignolina).

KAKO JE POTEKALA DIRKA

Anquetil je sprožil svoj napad že v prvi pol etapi (1. Darrigade) in dosegel skoraj 5' prednosti pred Gaulom in drugimi boljšimi kolesarji. Svoj položaj pa je Francoz še utrdil z zmago na drugi pol etapi (28,5 km na kronometer). Na lestvici je bil Carlesi tedaj tretji (5'25"), Gaul pa 16. (8'13"). Na ostalih etapah so Francozi strogo nadzorovali nasprotnike.

Ko so kolesarji dospeli ob vznožje alpskih prelazov je bila lestvica takale: 1. Anquetil, 2. Spanec Manzanque (4'37"), 3. član ekipe Center-Jug Dotto (5'21"), 4. Italijan Carlesi (5'22"), 5. Anglež Elliot (5'27"), 6. Perez-Frances, Španija (5'28"), 7. Belgijec Pauwels (7'03") in 8. Battistini, Italija (7'19"). Gaul je bil 12. (8'13"), Massignan pa 16. (9'36"). Gaul je v gorski etapi St. Etienne-Grenoble napadel Anquetila, toda zadovoljiti se je moral le s pičlo zmago in z 1'40" prednosti. Anquetil je bil drugi, 3. je bil Manzanque, 4. Massignan in 5. Junkermann. Po tej etapi je Manzanque ostal na drugem mestu lestvice (5'07"), Gaul je bil tretji (6'03"). Carlesi četrti (7'43") in Perez-Frances peti (7'49"). V drugih etapah do Pirenejev ni bilo nič zanimivega. Carlesi je zmagal v dveh etapah, Italijana Battistini in Brugnam pa sta izstopila. Posamezne uspehe so dosegli Ignolin, Francoz Darrigade in Belgijca Van Aerde ter Pauwels.

Tudi glavni pirenejski etapi nista bili odločilni. V Superbagneresu je bil prvi Italijan Massignan, v Pauju pa Belgijec Pauwels. Lestvica je bila tedaj takale: 1. Anquetil, 2. Carlesi (5'29"), 3. Manzanque (5'43"), 4. Gaul (6'33") in 5. Massignan (8,

20"). Anquetil je potrdil svojo premoč v drugi etapi na kronometer. Drugi je bil Gaul (2'59"), 3. pa Carlesi (3'37"). Na lestvici se je na drugo mesto povzpел Gaul (10'2"), na tretje Carlesi (10'6") in na četrto Nemec Junkermann (13'55"). Od tega dne je Carlesi skušal za vsako ceno osvojiti drugo mesto na lestvici. V Toursu mu je spodletelo (1. Darrigade), a uspelo mu je v zadnji etapi. Zmagal je Cazala (2. Anquetil), toda Carlesi je Gaulu odvzel 6" in s tem tudi drugo mesto.

Končna lestvica: 1. Anquetil, 2. Carlesi (12'14"), 3. Gaul (12'16"), 4. Massignan (15'16"), 5. Junkermann (16'09"), 6. Manzanque (16'27"), 7. Perez-Frances (20'41"), 8. Dotto (21'44"), 9. Pauwels (26'57") in 10. Adriaenssens (28'05").

Ostale lestvice. Lestvica po točkah: 1. Darrigade (174), 2. Gainche (169) in 3. Carlesi (148); Lestvica plezalcev: 1. Massignan (95), 2. Gaul (60) in 3. Junkermann (48); Lestvica ekip: 1. Francija (10), 2. Belgija (5) in 3. Italija (3); Pokal Café do Brasil Giro-Tour za posameznike: 1. Anquetil (27), 2. Van Looy in Darrigade (21), 4. Pambianco (18) in 5. Car-

lesi (16), za ekipe: 1. Francija (138), 2. Italija (124), 3. Belgija (101), 4. Španija (29) in 5. Luksemburška (13).

De Rosso prvi na amaterski dirki

Amaterska dirka po Franciji je bila zelo bojevit. Glavno besedo so imeli Italijani in Španci, oziroma De Rosso in Gabica.

Po prvih etapah, na katerih sta zmagala Francoz Lebaube in Anglež Ramsbottom, so Španci sprožili hud napad; v Torinu je zmagal Cruz, v Antibesu pa Hernandez; Gabica je bil prvi na lestvici. Italijani so nato dosegli 6 zaporednih zmag (De Rosso, Zancanaro, Santini, Vendemmia, De Rosso in Fantinato). Po 9. etapi je bil prvi na lestvici Italijan De Rosso, sledila sta mu Španca Gabica (1'27") in Cruz (9'21"). Do cilja so manjkale samo štiri etape in Gabica je skušal za vsako ceno odvzeti Italijanu rumeno majico. V Bordeauxu je bil prvi Belgijec Steyaert, v Limogesu je zmagal Svicar Jaisli, v Toursu Nizozemec Janssens in v Parizu Belgijec Henckaerts.

Končna lestvica je tale: 1. Italijan De Rosso, 2. Spanec Gabica (38"), 3. Belgijec Van D'Huynslager (9'22"), 4. Nemec Kunde (11'03"), 5. Jugoslovani Levačić (11'57"), 6. Francoz Cauvet (13'46"), 7. Spanec Cruz (13'51"), 8. Svicar Jaisli (15'03"), 9. Nizozemec Janssens (15'50") in 10. Portugalec Cardoso (16'10"). Zancanaro je bil prvi na lestvici plezalcev.

Letošnja kupčija z nogometaši v Italiji

Skoraj vse italijanske nogometne enajstovice so se že začele pripravljati na prihodnje prvenstvo, ki bo po predvidevanjih zelo bojevito. Skoraj vsi klubi so potrošili mnogo denarja, da so si zagotovili nekatere najboljše igralce domače ali tuje »proizvodnje«. Letos so Italijani kupovali zlasti v Vel. Britaniji (Greaves, Hitchens, Law in Baker), na Danskem (Nielsen, Christensen in Mortensen), v Jugoslaviji (Boškov, Veselinović in Kaloperović) in v Nemčiji (Kolbl, Waldner in Szymaniak).

Najbolj senzacionalno kupčijo je zaključilo milansko moštvo Inter, ki je plačalo 360 milijonov, da si je zagotovilo Španca Suareza, in je izdalo 150 milijonov za angleškega napadalca Hitchensa. Za ta klub bo igral tudi Južnoameričan Humberto. Inter je nadalje kupil Grattona (Napoli), Bugattija (Napoli) in Bettinija (Udinese). Prodal pa je Romi Angelilla (225 milijonov) in moštvo Genoa kar štiri dobre igralce, med katerimi je tudi Firmani (250 milijonov), Napoliu je odstopil branilec Gattija in Lecce izrednega napadalca Lindskog (150 milijonov).

Prvaki Juventusa so izgubili Bonipertija, ki zapušča nogomet, prodali pa so Spalu Cervata; kupili so napadalca Roso (Padova), vratarja Anzolina (Palermo) in branilca Bozzao (Spal). Juventus je v glavnem okrepila obrambo.

Milan je izdal za angleškega napadalca Jimmyja Greavesa (Chelsea) 260 milijonov. To moštvo, ki bo letos igralo pod vodstvom Rocca, je kupilo še tele igralce: Gersona (Brazilija), Contija (L. R. Vicenza), Pivatellija (Napoli), Danovo (Torino), Radiceja (Padova) in Pelegallija (Atalanta); prodalo pa je poleg drugih Gallija (Udinese), Vernazzo (L. R. Vicenza) in Ronzona (Napoli).

V boj za prvo mesto nameravata letos poseči tudi Roma in Fiorentina. Rimljani so kupili Angelilla (Inter), Carpanesija in Matteuccija (Spal). Oram-

V BOJ ZA POKALE

Državni nogometni prvaki in zmagovalci pokalov (v oklepaju) raznih evropskih držav bodo kmalu začeli svoja tekmovanja. Nastopili bodo: Italija: Juventus (Fiorentina), Jugoslavija: Partizan (Vardar), Madžarska: Vasas (Ujpesti Dozsa), Francija: Monaco (Sedan), Avstrija: Austria (Rapid), Anglija: Tottenham (Leicester), Švica: Servette (La Chaux de Fonds), Španija: Real Madrid (Atletico Madrid), Bolgarija: CDNA (Spartak), Romunija: CCA (Progresul), Grčija: Panathinaikos (Olympiakos), Škotska: Glasgow Rangers (Dunfermline), Nizozemska: Feijenoors (Ajax), Sev. Irska: Linfield (Lurgan Glenavon), Danska: Odense 1913 (Aarhus), Zah. Nemčija: Norimberga (Motor), Irska: Drumcondra (St. Patrik), Luksemburška: Spora (Alliance), Malta: Hibernien (Floriana), CSR: Dukla, Portugalska: Sportnig, Finska: Valkeaconskan, Turčija: Besiktas, Norveška: Fredrickstad, Belgija: Standard Liege, Vzh. Nemčija: Vorwärts, Švedska: Kamraterna in Poljska: Legia Varšava.

ba je zelo čvrsta, napad pa tvorijo tile igralci: Angelillo, Lojaco, Manfredini, Da Costa, Selmosson, Schiaffino, Ghiggia in Orlando. Fiorentina je kupila Šveda Jonssona, branilca Ferrettija (Catania) in napadalca Milanija (Sampdoria), Hamrin in tovariši mislijo tudi na Antoninha, nadarjenega južnoameriškega napadalca.

Sampdoria si je zagotovila jugoslovansko dvojico Boškov - Veselinović ter vratarja Battara (L. R. Vicenza).

Tudi Torino in Bologna nista varčevala z denarjem. Torino je izdal 285 milijonov za Lawa in Bakerja, Bologna pa je kupila Danca Nielsena, Seghedonija (Bari), Janicha in Franzinija (Lazio), ki so vsi dobri igralci. Padova je kupila tele igralce: Nemca Kolbla, Jugoslavana Kaloperovića in Urugvajca Caleffija, Spal pa Nemca Waldnerja ter novo krilsko vrsto, ki jo sestavljajo Mialich (Napoli), Cervato (Juventus) in Cappa (Bologna).

Od ostalih moštev je treba omeniti, da je L. R. Vicenza kupila Nizozemca Kruiwera ter napadalca Vernazzo (Milan). Kupila je tudi 4 igralce od Tristine. Catania je kupila vratarja Vavassorija in branilca Szymaniaka (Nemčija), Lecce pa znanega Lindskog in Di Giacoma (Napoli). Atalanta si je zagotovila Danca Nielsena in Christensena, kupila pa je tudi Colomba (Juventus) in Roto (Bologna).

Močan bo letos napad moštva Udinese, ki bo tako sestavljen: Pentrelli, Galli, Bonafin, Anderson (Švedska) in Mortensen (Danska).

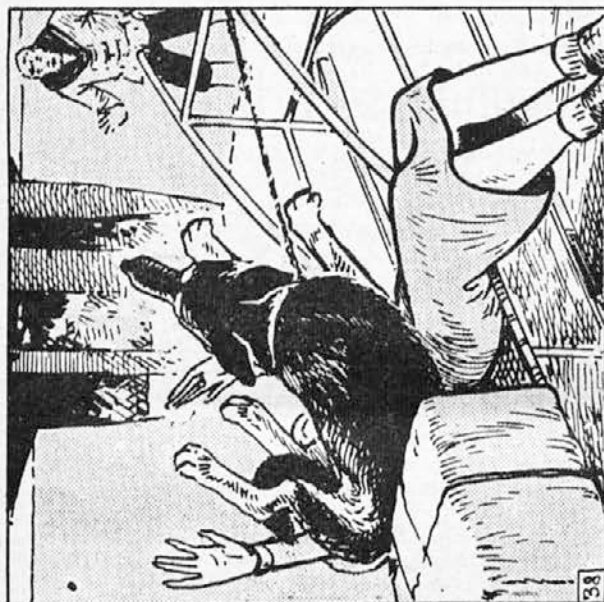
Tudi novinci so kupili precej igralcev. Palermo je dobil Portugalca Fernanda in Turka Metino (levo krilo); OZO Mantova je kupila Svicarja Allemanna, Braziljanca Sormanija, napadalca Mazzera (Torino) in branilca Corradija (Genoa). Venezia bo brez dvoma zelo močna ekipa. Kupila je Španca Santistebana, Madžara Kaszasa, Argentince Scilianina, vratarja Bandonija (Inter), branilca De Bellisa (Palermo) in Invernizzija (Torino), prodala pa ni niti enega igralca.

Ekipa Inter iz Milana je letos prodala številne igralce. Na sliki je kar šest nogometašev, ki zapuščajo svoje moštvo, in sicer: Lindskog in Da Pozzo (2. in 3. zgoraj), Fongaro, Angelillo, Firmani in Gatti (1., 3., 4. in 5. spodaj). Ostali so Bolchi, Guarnieri, Corso, Zaglio in Bicieli

37. Izabela tega rahlega dotika sprva ni čutila, toda Kazan, ki je svojega sovražnika neprestano spremljal z očmi, je opazil njegovo kretinjo. Oči so se mu divje zasvetile in bliskovito se je pognal čez sani. Mc Cready je odskočil. Sredi skoka pa je Kazana zadržala veriga, s katero je bil priklenjen. Vrglo ga je proti Izabeli in z vso težo je padel nanjo.

38. V tem trenutku se je Thorpe obrnil in videl je samo to, da je njegova žena pod Kazanovo težo ležala vznak na saneh. Misli je, da jo je pes napadel. Skočil je k njej in jo dvignil. Ko je videl, da ni ranjena, je segel za pas po samokres. Orožje pa je pustil v šotoru. Toda v snegu pri njegovih nogah je ležal dolgi Mc Creadyjev pasji bič.

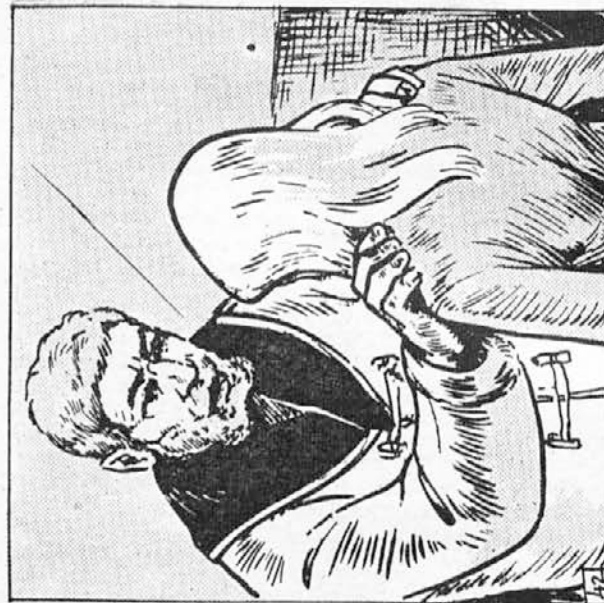
39. Pobral ga je in se v svoji jezi spravil na Kazana. Pes se je stisnil k tlom in se ni ganil. Ni bežal, pa tudi branil se ni, ko so padali po njem najhujši udarci, kar jih je bil prejel v življenju. Trpel je, ne da bi zacvilil. Izabela se dolgo ni znašla in je vsa trepetajoča sedela na saneh. Potem pa je nenadoma planila kvišku.

40. Skočila je k možu, ki je divje pretepel psa in zgrabila strašni bič: »Dovolj je, ne tepi ga več!« je zaklicala. Potem mu je nekaj zašepetala tako tiho, da Mc Cready, ki je skodorjčno gledal pretepenega psa, ni slišal nobene besede. Thorpe pa je brez besed popustil in odšel v šotor. Na pragu se je obrnil in pomenljivo pogledal vodnika.

41. V šotoru je Izabela razburjena pojasnjevala možu: »Kazan ni skočil name! Verjemi, pognal se je na Mc Creadyja, ki se je kradoma dotaknil mojih las in hrbta. Toda veriga je bolj kratka in vrglo ga je name!« Ne vem, kako to,« je nadaljevala, »toda tudi meni na tem Mc Creadyju nekaj ne ugaja. Slab človek mora biti.«

42. »Mc Cready je dejal, da pozna Kazana,« je rekel Thorpe. »Mogoče je bil pes kdaj njegov in najbrž je slabo ravnal z njim, zato ga žival sovraži. Poizvedel bom, kako je bilo. Toda sedaj mi zares obljubi, da boš previdna in da se Kazanu ne boš več približala. Sama vidiš, da je zelo nevaren.« Le nerada mu je Izabela obljubila.

Za
naše
najmlajše

7

PO
POVESTIJ. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:

M. MUSTER